

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJETNOŚCI
WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU PRZEDMIOTOWEGO Z HISTORII
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W ROKU SZKOLNYM 2020/2021**

ETAP I STOPNIA

Zakres umiejętności.

1. Sytuowanie zjawisk, wydarzeń i procesów historycznych w czasie i przestrzeni.
2. Porządkowanie chronologiczne.
3. Dostrzeganie zmian w funkcjonowaniu społeczeństw i związków pomiędzy różnymi dziedzinami życia.
4. Dostrzeganie ciągłości rozwoju cywilizacyjnego i kulturowego.
5. Charakteryzowanie zjawisk, wydarzeń i procesów historycznych.
6. Dostrzeganie i wyjaśnianie związków przyczynowo – skutkowych.

Na I stopniu konkursu obowiązują wiadomości i umiejętności wynikające z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych (II etap edukacyjny w zakresie historii) – *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej...* (Dz.U. 2017 poz. 356 ze zm.) oraz wiadomości i umiejętności wykraczające poza podstawę programową, ujęte w poniższym wykazie treści.

Opis wymagań	Treści kształcenia
1. Opisuje życie pierwszych ludzi.	Porównuje koczowniczy i osiadły tryb życia, wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej.
2. Zna pojęcie pierwszych cywilizacji.	Charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej świata starożytnego.
3. Zna strukturę społeczeństwa w Egipcie oraz sprawowanie władzy i wierzenia Izraela, Indii i Chin.	Charakteryzuje władzę faraona, różnice między politeizmem a monoteizmem.
4. Zna świat Hellenów.	Charakteryzuje strukturę społeczeństwa i system wierzeń w Grecji.
5. Zna społeczeństwo i ustrój Sparty i Aten.	Opisuje wychowanie spartańskie i zna bitwy wojen grecko – perskich.
6. Zna wierzenia Greków i ideę igrzysk olimpijskich.	Charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury greckiej w różnych dziedzinach.
7. Zna legendarne początki państwa rzymskiego oraz funkcjonowanie republiki i cesarstwa.	Umiejscawia w czasie i zna różne systemy sprawowania władzy w Rzymie, potrafi wymienić osiągnięcia kultury materialnej i duchowej w Rzymie.
8. Zna narodziny oraz rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa.	Umiejscawia to wydarzenie w czasie i przestrzeni.

9. Zna cechy charakterystyczne Bizancjum i początki islamu.	Umiejszcawia w czasie cesarstwo bizantyjskie i jego osiągnięcia oraz cechy kultury arabskiej i islamu. Przedstawia zasięg podbojów arabskich i ich wpływ na Europę.
10. Zna powstanie i początki państwa Franków.	Umiejszcawia w czasie i przestrzeni państwo Franków i inne państwa w Europie.
11. Zna rozłam w Kościele w XI wieku oraz relacje pomiędzy władzą cesarską a papieską.	Wyjaśnia przyczyny i skutki rozłamu w Kościele w XI wieku. Charakteryzuje przyczyny i skutki krucjat.
12. Zna życie średniowiecznego miasta i wsi oraz kulturę rycerską	Opisuje warunki życia średniowiecznego miasta i wsi. Porównuje kulturę rycerską i kulturę miejską, opisuje charakterystyczne cechy wzoru rycerza średniowiecznego.
13. Zna strukturę społeczeństwa feudalnego i państwo patrymonialne.	Przedstawia instytucje systemu lennego i podziały społeczne.
14. Zna cechy stylu romańskiego i gotyckiego w architekturze.	Rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza, wskazuje różnice między stylem romańskim i gotykiem. Określa rolę kościoła w dziedzinie nauki, architektury, sztuki i życia codziennego.
15. Zna Polskę w okresie wczesnopiastowskim.	Wymienia przyczyny skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I. Opisuje najważniejsze wydarzenia panowania Bolesława Chrobrego.
16. Zna kryzys państwa pierwszych Piastów i rządy Bolesława Krzywoustego.	Charakteryzuje kryzys i odbudowę państwa polskiego w XI/XII wieku i rządy Bolesława Krzywoustego oraz podział Polski na dzielnice – przyczyny, skutki rozbicia.
17. Zna proces zjednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV wieku.	Charakteryzuje proces zjednoczenia państwa polskiego na przełomie XIII i XIV wieku, wskazując na rolę władców piastowskich (ze szczególnym uwzględnieniem roli Władysława Łokietka) oraz Kościoła. Opisuje przemiany społeczne i gospodarcze, z uwzględnieniem ruchu osadniczego
18. Zna dzieje Polski w XIV – XV wieku.	Ukazuje rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV i XV wieku. Wymienia dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej oraz w polityce zagranicznej. Wyjaśnia przyczyny unii Polski z Węgrami oraz z Litwą. Opisuje relacje polsko-krzyżackie w XIII – XV wieku. Ukazuje rozwój monarchii stanowej i uprawnień stanu szlacheckiego.
19. Zna przyczyny, przebieg i skutki odkryć geograficznych.	Wyjaśnia przyczyny i ocenia skutki odkryć i ich wpływ na życie Europy. Zna najważniejsze dokonania odkrywców na przełomie XV i XVI w.
20. Zna cechy renesansu europejskiego.	Charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia przedstawicieli tej epoki.
21. Zna kierunki reformacji w Europie.	Wymienia przyczyny i skutki reformacji oraz zna jej przedstawicieli.
22. Zna panowanie w Polsce ostatnich Jagiellonów.	Opisuje najważniejsze wydarzenia w dziedzinie polityki wewnętrznej i zagranicznej panowania ostatnich Jagiellonów. Charakteryzuje demokrację szlachecką oraz życie gospodarcze w XVI wieku. Wymienia największe osiągnięcia polskiego renesansu i zna jego przedstawicieli.

Literatura

1. Podręczniki do nauki historii dla szkół podstawowych.
2. Atlas historyczny. Od starożytności do współczesności. Nowa Era [lub inny]

